

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם: שירה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו אייזנברג יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

לא לנטוש את המערכה

הרב מיכאל כ"ץ

אבי, הרב שבתי כ"ץ, נולד בליטא למשפחה מגזע חב"ד. ליוהנסבורג שבדרום אפריקה הוא הגיע עם הוריו כילד קטן, ושם התחנך עד שהגיע לגיל ישיבה. אחר כך נסע ללונדון ולמד שם בג'וז קולג' ('Jews' College - הנקרא כיום 'London School of Jewish Studies', בית הספר של לונדון ללימודי יהדות), שם הוא גם הוסמך לרבנות.

אחרי שובו לדרום אפריקה, התחתן אבי עם אמי, והתמנה לכהן כרבה של פרטוריה, עיר הבירה של דרום אפריקה. היה זה בשנת תשי"ד (1954), ושם הוא נשאר כל חייו, עד לפטירתו בשנת תנש"א (1991).

בעקבות הרקע החב"די שלו - על אף שהוא התחנך והוכשר כרב אנגלי - הוא פיתח ידידות קרובה עם הרב יוסף ויינברג ע"ה, שליחו הנודד המפורסם של הרבי מליובאוויטש, ששיכנע אותו לנסוע להיפגש עם הרבי.

אחרי שנפגש לראשונה עם הרבי, הוא נקשר אליו מאוד, ונסע פעמים רבות לניו יורק כדי להיוועץ ברבי בסוגיית האפרטהייד, בנוגע לתפקידו ביחס לסוגיה זו, ובעוד נושאים רבים אחרים.

אל היחידות הראשונה שלו עם הרבי, התלוותה גם אמי, ואני זוכר ששניהם שבו וסיפרו פעמים רבות בהתלהבות על אותה חוויה. בראש מעייניו של אבי הייתה הדאגה לעתידה של דרום אפריקה, שסבלה באותה תקופה מאי שקט, והוא ביקש לדעת שמא כדאי שמשפחתנו תשקול להגר מהמדינה.

הרבי השיב כי הוא מודע לכל הבעיות העוברות על המדינה. "בתור יהודים, אנו יודעים מהי משמעותו של הסבל בלחיות תחת משטר ההופך אותך לאזרח סוג ב', ולעולם לא נוכל להשלים עם משטר שכזה".

הרבי דיבר בחיוב על אודות הן סוזמן, חברת הפרלמנט הדרום אפריקני היהודייה, שהייתה ידועה באופיייה הלוחמני ובקריאת תיגר כנגד משטר האפרטהייד. הוא אף ציטט כמה מנאומיה, ואמר שעלינו להיות גאים בכך שאנו מיוצגים כך, משום שזוהי דרכה של היהדות.

הוריי נדהמו מהבקיאות הרבה שגילה הרבי בכל הנוגע לדרום אפריקה ולפוליטיקה הפנימית במדינה.

באשר למעורבות של אבי בכל אלה, הביע הרבי את דעתו כי עלי להימנע מכך. הוא אמר, "יש לך את הבעיות בקהילה שלך, סוגיות שונות שעמן אתה צריך להתמודד: התמכרות לסמים, נוער נושר, התבוללות ונישואי תערובת. בתור רב קהילה, עליך להתמקד בבעיות הללו". וכפי שסיכם זאת הרבי, "דאג קודם כל לכבות את השריפה

המשתוללת בביתך, לפני שאתה רץ לנסות לכבות שריפות של אחרים".

הרבי גם יעץ לאבי להישאר במקומו: "עליך להישאר שם. יש לך קשרים טובים בממשל, ועליך לנצל אותם כדי לחולל שינוי בקהילה שלך. עליך להיות מעורב בהרמת קרנה של היהדות בפרטוריה, ולכן זהו המקום שבו אתה חייב להימצא. שם אתה צריך לשמש כדמות לחיקוי".

אחר כך אמר הרבי לאבי, "המגע שלי עם הצבא היה במסגרת חיל הים. לכן אומר לך, כי במקרה של ספינה טובעת - הקברניט הוא תמיד האחרון הנוטש את הספינה. עליו לוודא שדואגים לכולם, ולא שוכחים איש. וזהו התפקיד שלך - ולכן עליך להישאר שם".

לקראת סיומה של הפגישה שאל הרבי את אבי, "האם אתה מתכוון לשמוע בקולי?"

על כך השיב אבי, "במסגרת המגע שלי עם הצבא למדתי שכאשר חייל מגיע אל הגנרל ומקבל פקודה, עליו לציית לפקודה. באתי אל הגנרל, קיבלתי את הפקודות, ואני מודע לחובה המוטלת עלי".

תשובה זו לא מצאה חן בעיני הרבי. הוא אמר, "לא כך אמורים להיות הדברים. אינך צריך לעשות זאת רק משום שאני אמרתי... עליך להישאר בדרום אפריקה מתוך שכנוע פנימי ואמונה בדרך, ועליך לעשות זאת באהבה".

«

מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1500 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

אבי ענה שהיא מרגישה יותר טוב, אך תהה באזני הרב ויינברג מניין ידע בכלל כי היא הייתה חולה.
 "אתה לא תאמין לי, אבל הרבי אמר לי", השיב הרב ויינברג. "הוא אמר לי, 'התקשר לרב כ"ץ בפרטוריה כדי לברר מה שלום כלתו, ואחר כך עדכן אותי'".

כאשר שמעתי על כך, נדהמתי. עם כל העניינים הרבים והחשובים המונחים על כתפיו של הרבי, עלה בדעתי להתקשר כדי לברר מה שלום אישה אחת בדרום אפריקה! בעיניי, היה זה פשוט לא יאומן.

הרב מיכאל כ"ץ משמש שליח חב"ד ביוהנסבורג, דרום אפריקה. הוא רואיין בחודש מנחם אב תשע"ד (2014).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשט"ז (1956) — במכתב למחנך שהתלונן על נפילת רוחו מכך שאינו אינו רואה פרי טוב בעמלו בחינוך בני נוער, אשר אינם ממשיכים בדרך התורה והמצוות, כותב לו הרבי, "חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם, אף שלא תמיד מצליחה באותה מידה שאליה שואפים ומקווים; ועוד זאת, אשר לפעמים תכופות ביותר התוצאות נראות רק לאחר זמן". הרבי מוסיף עוד טעם מדוע אין מקום לנפילת הרוח בעבודת החינוך, שכן "אפילו אם... עמל של כמה שנים אבד בתוהו, כפי הנדמה לעיני בשר, עליו להמשיך במרץ ובשמחה בעבודתו הקדושה, וסוף כל סוף בודאי יצליח, אף שאפשר... שבמספר גדול לא הצליח או שלא עשו פרי, הרי שבכמות קטנה יצליח הצלחה מופלגה, שתמלא את כל החיסרון, ותשביע רצונו בעד כל העמל אשר עמל".¹ ד' בתשרי

< תשמ"ט (1989) — בהמשך להוראתו לקבוע קופת צדקה בקיר הבית, כדי שהבית עצמו יהפוך ל'בית של צדקה', הוסיף הרבי ועורר שגם מי שנסעו מביתם ומתארחים אצל אחרים, יכולים לקיים הוראה זו על ידי הדבקת הקופה לקיר באופן שיהיה אפשר להסירה בקלות מבלי להשאיר סימן על הקיר, ומאידך שההדבקה תהיה כזו שאסור להסירה בשבת, ובכך נחשבת הקופה לחלק מהבית עצמו. כאשר יחזרו אותם אורחים לביתם, ייקחו עמם את הקופה ויקבעו אותה באופן קבוע על קיר ביתם.² ד' בתשרי

1 אגרות קודש, כרך יב, עמ' ד
 2 התוועדות תשמ"ט, חלק א, עמ' 24

כך הסתיימה היחידות.
 כעבור שלוש שנים, הגיע אבי שוב אל הרבי ליחידות נוספת. ברגע שנכנס מבעד לדלת, קיבל הרבי את פניו בשאלה, "האם אתה עדיין בפרטוריה?"
 "כן", השיב אבי.
 "מתוך שכנוע, אמונה ואהבה?", שאל הרבי.
 "כן", ענה אבי שנית.

אני עצמי התחלתי לימודי משפטים באוניברסיטה, אולם, בהכוונתו של הרבי, עודד אותי אבי לעבור לשיבה. אחרי שהוסמכתי לרבנות ונישאתי, שבתו לדרום אפריקה בתור שליח חב"ד ביוהנסבורג.
 אף שמעולם לא זכיתי להיכנס ליחידות עם הרבי, נהגתי להתכתב איתו לעתים קרובות, והוא השפיע עמוקות גם על מהלך חיי.
 הסיפור הדרמטי ביותר שברצוני לספר קשור לברכה שהעניק הרבי לאשתי, כאשר הייתה על סף המוות ממש.

בשנת תשמ"ז (1987), זמן קצר אחרי ראש השנה, ילדה אשתי - מסודי - את ילדנו השלישי, וכשבוע אחר כך, החלו הסיבוכים. היה לה דימום, והיא הובהלה לבית הרפואה, שם אובחן מצבה כאנוש. מאוחר יותר נודע לי כי הרופאים לא האמינו שהיא תשרוד.

ד"ר רודני אונטרשלק, רופא המשפחה שלנו וחסיד חב"ד, נכח במקום והוא אמר לי, "אתה חייב להתקשר לרבי. התקשר ובקש ברכה מיד!" הוא ידע עד כמה קשה המצב, אף שאני עדיין לא הייתי מודע לכך. ניסיתי להתקשר, אך לא הצלחתי לתפוס את המזכירות. למרבה המזל, מנהל בית חב"ד בשעתו - הרב יוסי הכט - הצליח להשיג את אביו, הרב יעקב יהודה הכט, לו היה קשר קרוב מאוד עם הרבי.

הרב הכט הצליח להגיע אל הרבי ממש לפני שיצא מ-770 בדרכו אל ה'אוהל', לשאת תפילה במקום מנוחתו של חמיו, האדמו"ר הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסאהן. הרב הכט עדכן את הרבי באשר למצבה של אשתי, ובו במקום הוא העניק את ברכתו ל"רפואה שלמה וקרובה". בינתיים, אני ישבתי והמתנתי מחוץ לחדר הניתוחים, תוך קריאת פרקי תהלים.

זמן קצר אחר כך יצא הכירורג מחדר הניתוחים, עדיין לבוש בחלוק ובמסכה שלו. המתנתי בדאגה למוצא פיו.

הוא ניגש אלי ישירות ואמר, "אני לא יודע אלו מילים אתה קורא שם בספר הזה, ואני בוודאי לא יודע אל מי התקשרת, אבל קראת את המילים הנכונות, והתקשרת אל האנשים הנכונים. לפני דקות ספורות התחולל שינוי דרמטי לטובה במצבה של אשתך, והצלחנו להציל את חייה. היא תהיה בסדר".

התחלתי לצחוק ולבכות בו זמנית - חשתי התרגשות גדולה והקלה עצומה.

מסתבר, שבדיוק באותם רגעים שבהם הרבי אמר את ברכתו, בדיוק אז חלה התפנית הדרמטית במצבה של אשתי. וברוך ה', היא החלימה לגמרי, וגם נולדו לנו מאז עוד ילדים.

אבל, יש גם המשך מרתק לסיפור זה.

כעבור יום או יומיים, קיבל אבי שיחת טלפון מידידו הרב יוסף ויינברג, ששאל אותו, "מה שלום כלתך?"

הכוח לחבר באמת!
 העולם זקוק לך ולתפילין שלך:
 הצטרף כעת Tefillinwrapp.com

בסיוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

ההקדשות שלכם מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org